

Sygn. akt III USK 383/21

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania P. B.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.
o zapłatę składek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 10
lutego 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 listopada 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w [...] decyzją z dnia 22 września 2015 r. ustalił, że P. B. jest odpowiedzialny za zobowiązania Z. [...] spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (KRS nr [...]) za 8/2010, 9/2010, 12/2010 i 4/2011 w łącznej kwocie 51.588,77 zł, na które składają się:

1. należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne (fundusz 51) w kwocie 24.629,18 zł, należne od powyższych składek odsetki za zwłokę liczone od dnia wymagalności do dnia 22 września 2015 r. w wysokości 13.721 zł;

2. należności z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne (fundusz 52) w kwocie 6.387,25 zł, należne od powyższych składek odsetki za zwłokę liczone od dnia wymagalności do dnia 22 września 2015 r. w wysokości 3.557 zł;

3. należności z tytułu nieopłaconych składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (fundusz 53) w kwocie 2.097,34 zł, należne od powyższych składek odsetki za zwłokę liczone od dnia wymagalności do dnia 22 września 2015 r. w wysokości 1.167 zł.

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 10 sierpnia 2020 r. oddalił odwołanie P. B. od powyższej decyzji.

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z dnia 18 listopada 2020 r. oddalił apelację P. B. od powyższego wyroku.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku odwołujący się zarzucił:

1) naruszenie prawa materialnego, tj.: (-) art. 116 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r. poz. 1540), przez jego błędną wykładnię, a w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie, tj. orzeczenie odpowiedzialności skarżącego za przedmiotowe zobowiązania Z. [...] Spółka z o.o. z siedzibą w K. w sytuacji, gdy w niniejszej sprawie zachodziły okoliczności wyłączające orzeczenie takiej odpowiedzialności - skarżący wskazał bowiem konkretne mienie rzecznej Spółki, z którego egzekucja umożliwiała zaspokojenie zaległości Z. [...] Spółka z o.o. z siedzibą w K. wobec organu rentowego co najmniej w znacznej części, co zresztą znalazło potwierdzenie, po pierwsze, w ostatecznym wyniku egzekucji ze wskazanego mienia i uzyskaniu w jej toku ceny sprzedaży nieruchomości w kwocie 169.875 zł, po drugie, w rzeczywistej kwocie, którą otrzyma z ceny sprzedaży organ rentowy; (-) art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z § 12 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do poboru których jest zobowiązany zakład ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1831), przez ich niewłaściwe zastosowanie i pominięcie, tj. nieuwzględnienie przez Sąd Apelacyjny w [...], że § 12 ust. 2 rozporządzenia określa zasady zaliczania wpłat na poczet należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, co powinno mieć zasadnicze znaczenie dla ustalenia, czy wskazane przez skarżącego mienie pozwoli zaspokoić wierzyciela spółki z o.o. w znacznej części w zakresie należności, za które orzeczono w stosunku do niego odpowiedzialność na podstawie przepisu art. 116 Ordynacji podatkowej.

2) naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy tj.: art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 398 k.p.c., przez nierozpoznanie istoty sprawy, a w szczególności nieustalenie, w jakim zakresie dojdzie do zaspokojenia organu rentowego w odniesieniu do należności wymienionych w decyzji z dnia 22 września 2015 r. z ceny uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że jest ona oczywiście uzasadniona. Skarżący poniósł, że w toku postępowania wskazał organowi rentowemu mienie, z którego wierzyciel może prowadzić efektywną egzekucję, tj. nieruchomość, położoną w K., której wartość została oszacowana na co najmniej na kwotę 163.000 zł, a więc prawie trzykrotnie wyższą niż kwota, określona w decyzji z dnia 22 września 2015 r. Przedmiotowa nieruchomość została ostatecznie sprzedana, w toku egzekucji, za kwotę 169.875 zł (a więc wyższą niż kwota uprzedniej wyceny), z której, zgodnie z informacjami uzyskanymi od komornika sądowego (w oparciu o projekt planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. powinien otrzymać kwotę 110.898,90 zł. Jest to więc kwota zdecydowanie wyższa (ponad dwukrotnie) niż wskazana z decyzji z dnia 22 września 2015 r.

W ocenie skarżącego, opisane wyżej okoliczności (wysokość należnego organowi rentowemu świadczenia z uzyskanej ceny sprzedaży, stosunek otrzymanego przez organ rentowy świadczenia pieniężnego z tytułu sprzedaży egzekucyjnej do wysokości zaległości na dzień 22 września 2015 r.) powinny przesądzić o braku podstaw orzeczenia jego odpowiedzialności za przedmiotowe zobowiązania Z. [...] Spółka z o.o. z siedzibą w K. wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

Skarżący zaprezentował także pogląd, że nawet przyjmując (za Sądami obu instancji), że o wyłączeniu odpowiedzialności członka zarządu, o której mowa w przepisie art. 116 Ordynacji podatkowej decyduje stopień efektywności egzekucji ze wskazanego mienia w odniesieniu do całości zadłużenia spółki z o.o. wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, to stopień ten powinien zostać ustalony nie w oparciu o proste zestawienie uzyskanego w toku egzekucji świadczenia pieniężnego (ewentualnie, szacunkowej wartości nieruchomości) z łączną

wysokością zadłużenia spółki z o.o. wobec organu rentowego, ale przy uwzględnieniu zasad zaliczania dokonywanych wpłat na poczet należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne – zgodnie z § 12 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do poboru których jest zobowiązany zakład ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy oraz Sądy obu instancji powinny najpierw ustalić, jakie należności organu rentowego wobec Z. Spółka z o.o. z siedzibą w K. zostaną faktycznie zaspokojone przy uwzględnieniu zasad określonych w § 12 powyższego rozporządzenia, a następnie, na tej podstawie, czy ze wskazanego przez skarżącego mienia Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. uzyska zaspokojenie w odniesieniu do zaległości za sierpień 2010 r., wrzesień 2010 r., grudzień 2010 r. i kwiecień 2011 r., a jeżeli tak, to w jakim zakresie. W sytuacji, gdyby zakres zaspokojenia tych zaległości wynosił co najmniej 50% zaległości, wskazanej w decyzji z dnia 22 września 2015 r., organ rentowy nie miałby podstaw do orzeczenia w stosunku do P. B. przedmiotowej odpowiedzialności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka (na którą powołuje się skarżący) ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym

(postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571).

Skarżący, stawiając tezę o oczywistej zasadności skargi ze względu na kwalifikowane naruszenie art. 116 § 1 Ordynacji podatkowej, ignoruje stanowisko Sądu Najwyższego, powołane zresztą przez Sąd drugiej instancji, a wyrażone w wyroku z dnia 17 kwietnia 2018 r., II UK 56/17 (OSNP 2018 nr 12, poz. 161), że przesłanka egzoneracyjna z art. 116 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej odnosi się do zaspokojenia należności podatkowych (składkowych) spółki, a nie ich części przypisanych członkowi zarządu; semantycznie analizowana norma odnosi się do zaspokojenia zaległości podatkowych (składkowych) spółki, a nie udziału członka zarządu w tym zadłużeniu.

Tak więc nie ma znaczenia, że nieruchomości należące do Spółki została ostatecznie sprzedana, w toku egzekucji, za kwotę 169.875 zł (a więc wyższą niż kwota uprzedniej wyceny), z której, zgodnie z informacjami uzyskanymi od komornika sądowego (w oparciu o projekt planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. powinien otrzymać kwotę 110.898,90 zł i jest to więc kwota zdecydowanie wyższa (ponad dwukrotnie) niż wskazana z decyzji z dnia 22 września 2015 r. (decyzji zaskarżonej w niniejszym postępowaniu i dotyczącej odpowiedzialności skarżącego jedynie za wycinek zadłużenia składkowego, tj. za sierpień 2010 r., wrzesień 2010 r., grudzień 2010 r. i kwiecień 2011 r. - w łącznej kwocie 51.588,77 zł). Kwotę tę (110.898,90 zł) należy bowiem przymierzyć do kwoty zaległości Spółki z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w wysokości 398.934,16 zł.

Do tego samego (nieuzasadnionego) argumentu, to jest, że przy wykładni z art. 116 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej powinna być brana pod uwagę proporcja odnosząca się do zaspokojenia części przypisanych członkowi zarządu zaległości składkowych (a nie zaległości składkowych spółki), sprowadza się dalszy wywód skarżącego. Wszak ustalenie, że zaliczenie uzyskanej ze sprzedaży kwoty na poczet zaległości składkowych wedle zasad wynikających z § 12 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do

poboru których jest zobowiązany zakład ubezpieczeń społecznych, spowodowałby pokrycie zaległości składowych, za które odpowiedzialność ponosi skarżący (tj. za sierpień 2010 r., wrzesień 2010 r., grudzień 2010 r. i kwiecień 2011 r.), oznacza nic innego niż badanie stosunku kwoty uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości do sumy zaległości przypisanej skarżącemu w zaskarżonej decyzji.

W świetle stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy w przywołanym wyżej wyroku nie można uznać, że Sad drugiej instancji dopuścił się kwalifikowanego naruszenia art. 116 § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie zdołał wykazać potrzeby poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpatrzeniu. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.

a.s.